

σύγχρονο

Φάσμα GROUP

προπαρασκευή για

A.E.I.

μαθητικό φροντιστήριο

25^{ης} Μαρτίου 111 ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ ☎ 210. 50.20.990 - 50.27.990

25^{ης} Μαρτίου 74 ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ☎ 210.50.60.845 - 50.50.658

Γραβιάς 85 ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ ☎ 210.50.51.557 - 50.56.926

Πρωτεσίου 63 ΠΛ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ - Ίλιον ☎ 210.26.32.505 - 26.32.507

Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία

Τάξη: Γ' Λυκείου

Καθηγητές: Ομάδα Φιλολόγων Φροντιστηρίων Φάσμα

Ημερομηνία:

Ονοματεπώνυμο:

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι : Ευγένιος Τριβιζάς, «Το αληθινό παραμύθι της βίας»

Ο Ευγένιος Τριβιζάς είναι νομικός, καθηγητής Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο του Ρέντινγκ και συγγραφέας παιδικών βιβλίων.

Η εκφοβιστική και επιθετική συμπεριφορά παιδιών εναντίον συμμαθητών τους είναι ένα πολύμορφο και πολυδιάστατο φαινόμενο, η έκταση και η σοβαρότητα του οποίου δύσκολα αναγνωρίζονται. **Κυρίως** επειδή τα θύματα φοβούνται να το εξομολογηθούν, οι δάσκαλοι δυσκολεύονται να το χειριστούν και τα σχολεία διστάζουν να το παραδεχτούν λόγω του αρνητικού αντίκτυπου που θα έχει στην εικόνα και στη φήμη τους. Η σχολική βία ξεκινάει από κοροϊδευτικές παρατηρήσεις, προσβλητικές εκφράσεις, διασπορά ψιθύρων με στόχο τον στιγματισμό και αποκλεισμό του θύματος από σχολικές παρέες, κλιμακώνεται με την καταστροφή ή κλοπή αντικειμένων ιδιοκτησίας του, συχνά εκτρέπεται σε σωματική βία. Στην αρχή απλά σπρωξίματα και στη συνέχεια ακραίες μορφές επιθετικότητας.

Η σύγχρονη τεχνολογία επιτρέπει να γίνεται ο εκφοβισμός διαδικτυακά ή με μηνύματα σε κινητά τηλέφωνα. Σκηνές βίας βιντεοσκοποούνται και διανέμονται ευρύτατα, καθιστώντας την εμπειρία ακόμη πιο επώδυνη για τα θύματα και οδηγώντας τα ακόμη και στην αυτοκτονία.

Είναι σφάλμα να πιστεύουμε ότι το φαινόμενο ξεκινάει και σταματάει στα σχολεία. Έχει βαθιές ρίζες και μακροπρόθεσμα καταστρεπτικές για την κοινωνία συνέπειες. Οι συμπεριφορές παγιώνονται και επαναλαμβάνονται στην οικογένεια, στον στρατό, στον εργασιακό χώρο. Εγκληματολογικές έρευνες δείχνουν ότι το επιθετικό παιδί στο σχολείο είναι ο αυριανός άντρας που θα κακοποιεί τη σύζυγό του. **Αλλά και** οι θύτες, σύμφωνα με έρευνες του Αμερικανικού Ιατρικού

Συλλόγου, είναι πολλές φορές θύματα σωματικής τιμωρίας, οικογενειακής βίας και βλαπτικών επιρροών της τηλεόρασης.

Τα σχολεία πρέπει να ξεκινάνε όχι με την υπόθεση ότι είναι απίθανο να συμβαίνουν τέτοια περιστατικά στους χώρους τους, αλλά αντίθετα ότι είναι πολύ πιθανόν και να καταστρώνουν εμπειρισταωμένα σχέδια πρόληψης και αντιμετώπισης του προβλήματος. Το θέμα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων στην τάξη, οι σχολικές βιβλιοθήκες να εφοδιάζονται με παιδικά βιβλία σχετικού περιεχομένου, οι διάδρομοι, οι αυλές και οι δυσπρόσιτοι χώροι να επιτηρούνται τακτικά και οι μαθητές να ενθαρρύνονται να εκμυστηρεύονται στους διδάσκοντες τα παράπονά τους, πράγμα το οποίο βέβαια προϋποθέτει σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ τους. Μια τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης και η δημοσιοποίησή της θα βοηθούσε αρκετά.

Καλό θα είναι ο γονιός να ρωτάει το παιδί του πώς του φέρονται οι συμμαθητές του, ιδίως αν το παιδί βρίσκει δικαιολογίες για να μην πηγαίνει στο σχολείο, παραπονιέται συχνά ότι είναι άρρωστο τα πρωινά, κάνει σκασιαρχείο, δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί στη μελέτη, επιστρέφει από το σχολείο με γρατσουνιές, μελανιές, ρούχα σκισμένα ή βιβλία κατεστραμμένα, κλείνεται στον εαυτό του, αρχίζει να ψευδίζει, δεν έχει όρεξη για φαγητό, ζητάει παραπάνω χαρτζιλίκι, αρχίζει να κλέβει, φέρεται με επιθετικό τρόπο στα μικρότερα αδέρφια του, κλαίει τα βράδια στο κρεβάτι ή τυραννιέται από εφιάλτες, ή προτιμάει να κάνει παρέα με ενηλίκους παρά με παιδιά. Όλα αυτά μπορεί να οφείλονται σε πολλούς και διάφορους λόγους, αλλά καλό θα είναι ο γονιός να ερευνά το θέμα διακριτικά και να επικοινωνεί με το σχολείο, **ούτως ώστε** να ενημερώνονται οι γονείς των παιδιών που ασκούν βία και να παραπέμπονται ενδεχομένως στις κατάλληλες υπηρεσίες.

Ας μην ξεχνάμε ότι συχνά χρήζουν βοήθειας όχι μόνο τα παιδιά τα οποία υφίστανται, αλλά και τα παιδιά τα οποία ασκούν βία, καθώς και οι οικογένειές τους. Επίσης, δεν αποκλείεται οι ιδιότητες του θύτη και του θύματος να συμπίπτουν στο ίδιο παιδί.

Ευγένιος Τριβιζάς

ΚΕΙΜΕΝΟ II :

Θοδωρής Πελαγίδης, «Η οικονομική πλευρά της βίας» των ανηλίκων

Ο Θοδωρής Πελαγίδης είναι καθηγητής οικονομικής ανάλυσης στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Σε γήπεδα, σε σχολεία, σε πανεπιστήμια, στις διαδηλώσεις, και γενικότερα στην καθημερινότητα, φαίνεται να εξαπλώνεται στη χώρα μας η βία των νέων και των ανηλίκων, ακόμη και με τη μορφή σχετικά οργανωμένων ομάδων - συμμοριών.

Οι συμπεριφορές ανομίας φανερώνουν, εκ πρώτης όψεως, κάποιου είδους κοινωνική αποσύνθεση ή και ενδημική παρακμή. Ωστόσο, ας μην είμαστε υπερβολικοί. Υπάρχει όπως φαίνεται έξαρση των ανωτέρω φαινομένων, αλλά επειδή ίσως η κοινή γνώμη δεν είναι εξοικειωμένη με όλα αυτά, η αγανάκτηση και η προσοχή της ίσως να είναι μεγαλύτερη από το πραγματικό διακύβευμα¹, τουλάχιστον επί τους παρόντος.

Χοντρικά, οι δύο συμβατικές σοφίες - απόψεις που διαμορφώνονται σχετικά με την ερμηνεία του φαινομένου είναι από τη μία πλευρά, το ζοφερό οικονομικό περιβάλλον και τα μελλοντικά οικονομικά αδιέξοδα (ανεργία κτλ.) ιδίως στις υποβαθμισμένες περιοχές, γεγονός που ωθεί τους νέους σε παραβατικές συμπεριφορές, αφού δεν έχουν να χάσουν τίποτα. Αντιθέτως, με την «εκπαίδευση στη βία και στην μικροπαρανομία» μπορεί αύριο να κερδίσουν το ψωμί τους στην αγορά του εγκλήματος.

Όμως, το φαινόμενο της βίας ή και των καταλήψεων που συνοδεύονται από καταστροφές σε υποδομές κτλ., δεν περιορίζεται στα σχολεία των φτωχών συνοικιών, αλλά επεκτείνεται και σε μεσοαστικές ή και σε συνοικίες και σχολεία των ευκατάστατων τάξεων.

Από την άλλη, η «αυταρχική» άποψη τονίζει την απουσία κατάλληλης και επαρκούς... τιμωρίας ή και αυστηρών μέτρων αποτροπής. Σχετικά ο καθηγητής οικονομικών του Σικάγο Στίβεν Λέβιτ έχει βρει ότι στις ΗΠΑ, στις αυστηρές με την παραβατικότητα των ανηλικών πολιτείες, τα ποσοστά των εγκλημάτων αυξάνουν κατά 23% με την ενηλικίωση, ενώ αντιστρόφως, εκεί που ο νόμος είναι «χαλαρός» με τους ανηλικούς, η αύξηση της παραβατικής συμπεριφοράς με την ενηλικίωση δεν αυξάνει παρά μόνο κατά 4%. Επομένως, η τιμωρία που αντιμετωπίζει ένας έφηβος οπωσδήποτε παίζει ρόλο στη συμπεριφορά του.

Όμως, σε κανένα από τα δύο συστήματα νομικών κινήτρων η συνολική παραβατικότητα δεν μειώνεται ή, έστω, δεν μειώνεται δραστικά. Αυτό σημαίνει ότι οι λόγοι της παραβατικής συμπεριφοράς υπάρχουν και δημιουργούνται πέρα και δίπλα από το κίνητρο που αφορά την τιμωρία. Στην Αγγλία για παράδειγμα, η συνολική βία γύρω από το ποδόσφαιρο δεν έχει μειωθεί, παρά το ότι δεν συμβαίνουν επεισόδια μέσα στα γήπεδα.

Εκεί, ακριβώς, επειδή το ποδόσφαιρο είναι πια ένα εξαιρετικό εμπόρευμα στο οποίο εμπλέκονται πολυεθνικές και καταναλώνεται ευρύτερα (και) από τη μεσαία τάξη, η βία «σπρώχτηκε» έξω από τα γήπεδα. Σε τελική ανάλυση, βία υπάρχει και θα υπάρχει, εφόσον το σύστημα αναπτύσσεται και βαθαίνει και μαζί του βαθαίνουν και οι αντιθέσεις των ομάδων και των τάξεων.

Θοδωρής Πελαγίδης, Ελευθεροτυπία, 5 Νοεμβρίου 2006.

¹ διακύβευμα: (μτφ.) στοίχημα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙΙ : Τίτος Πατρίκιος, «Η Βία»

Ο Τίτος Πατρίκιος είναι Έλληνας ποιητής, πεζογράφος και μεταφραστής, της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς, ο οποίος το 1994 τιμήθηκε με το Ειδικό Κρατικό Βραβείο λογοτεχνίας. Ένας συγγραφέας με έντονη κοινωνική δράση, δε θα μπορούσε να μη σχολιάσει τα φλέγοντα ζητήματα της εποχής και του τόπου του, όπως την δυστυχώς τόσο επίκαιρη Πολιτική Βία. Ο ίδιος δήλωσε χαρακτηριστικά: «Προσωπικώς έχω φθάσει στο εξής να πιστεύω, να νομίζω καλύτερα, ότι υπάρχει η βία σε επίπεδο ατομικό ή μικροκοινωνικό, στην καθημερινότητά μας. Υπάρχει και η πολιτική βία, που μπορεί να οδηγήσει σε εξοντώσεις τεράστιων πληθυσμών».

Προσπαθώ να πω τα πράγματα
με τ' όνομά τους
και κάθε τόσο συναντώ
καινούργιες δυσκολίες.
Λόγου χάρη να πω τη βία, βία,
όχι ειρηνευτική επέμβαση
τη βία των πλουσίων και ισχυρών,
ούτε αναπόφευκτες ακρότητες
τη βία των φτωχών και καταπιεσμένων.
Με δυσκολεύουνε οι μεταλλάξεις
αυτού που λέμε αναγκαιότητα της Ιστορίας
οι αντιστροφές στις κινήσεις των πολιτικών
οι αναρίθμητες αναλύσεις των δημοσιολόγων

όμως κυρίως με περιπλέκουν
οι δικές μου ερμηνείες κι ενοχές.
Θα 'θελα πλέον να πω ανοιχτά
ότι έφτασα να απεχθάνομαι
την κάθε, όποιου και να 'ναι, βία.

Τίτος Πατρίκιος «Η αντίσταση των γεγονότων», εκδόσεις Κέδρος, 2000

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να πυκνώσετε το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων (**Κείμενο I**) σ' ένα κείμενο 60 – 70 λέξεων που θα αξιολογήσετε σε γραπτή ομαδική εργασία.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα των κειμένων ή τη λέξη Λάθος, αν δε συμφωνεί.

Κείμενο I

1. Οι διαστάσεις της σχολικής βίας γίνονται εύκολα αντιληπτές. (2 μονάδες)
2. Η σχολική βία διαβαθμίζεται ως προς την έντασή της, για να καταλήξει σε ακραία επιθετική συμπεριφορά. (2 μονάδες)
3. Η επιθετική συμπεριφορά των παιδιών στο σχολείο αναπαράγεται και στην ενήλικη ζωή τους. (2 μονάδες)
4. Η συστηματική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της σχολικής βίας αποτελεί προτεραιότητα του σχολείου. (3 μονάδες)
5. Θύτης και θύμα δεν μπορεί να είναι το ίδιο πρόσωπο. (2 μονάδες)

Κείμενο II

6. Τα φαινόμενα παραβατικότητας των νέων, κατά μία ερμηνεία, οφείλονται στις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες ζωής. (2 μονάδες)
7. Η βία δε θα εκλείψει, όσο θα τη συντηρούν μεγάλες κοινωνικές αντιθέσεις. (2 μονάδες)

Μονάδες 15

B2. α. Από την άλλη, η «αυταρχική άποψη» ... παίζει ρόλο στη συμπεριφορά του: Να βρείτε τη δομή και δύο τρόπους ανάπτυξης της 5ης παραγράφου (**Κείμενο II**).

Μονάδες 7

β. Να αντικαταστήσετε από το **Κείμενο I** τις παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις – φράσεις με άλλες ισοδύναμες νοηματικά: **Κυρίως, Αλλά και, ούτως ώστε.**

Μονάδες 3

B3. α. «Είναι σφάλμα να πιστεύουμε και βλαπτικών επιρροών της τηλεόρασης». Ποιος ο βασικός ισχυρισμός του συγγραφέα στην τρίτη παράγραφο του **Κειμένου I**; Ποιον τρόπο και μέσο πειθούς χρησιμοποιεί, για να τον στηρίξει;

Μονάδες 7

β. Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο **Κείμενο I**; Να δικαιολογήσετε την επιλογή του συγγραφέα.

Μονάδες 3

γ. Για καθεμία από τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις να δώσετε μία συνώνυμη χωρίς να αλλάξει το νόημα των φράσεων (**Κείμενο I**):

- i. ... καθιστώντας την εμπειρία ακόμη πιο επώδυνη ...
- ii. Οι συμπεριφορές παγιώνονται ...
- iii. ... δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί στη μελέτη ...
- iv. ... ιδίως στις υποβαθμισμένες περιοχές ...
- v. ... να συμπίπτουν στο ίδιο παιδί ...

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να αξιολογήσετε τη στάση του ποιητή στο φαινόμενο της βίας (**Κείμενο III**) και να τη συσχετίσετε με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα και συναισθήματα (100-200 λέξεις).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Το σχολείο αποτελεί μια μικρογραφία της κοινωνίας και ως εκ τούτου θέτει κάποιους κανόνες, για να εξασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία του και να διδάξει έμπρακτα την πειθαρχία στους μαθητές. Ωστόσο, αρκετά συχνά αυτή η λειτουργία παρεμποδίζεται από παραβατικές συμπεριφορές, από εκρήξεις θυμού και επιθετικότητας των εφήβων.

Σε άρθρο (300 – 400 λέξεων) που θα αναρτήσετε στην επίσημη ιστοσελίδα του σχολείου σας, να παρουσιάσετε τους παράγοντες που τροφοδοτούν το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού και της βίας (bullying) και να προτείνετε συγκεκριμένους τρόπους που πρέπει να λάβει το ίδιο το σχολείο και η πολιτεία για την αντιμετώπιση γενικότερα της νεανικής βίας.

Μονάδες 30

Να έχετε επιτυχία!